

○ Biest

- Dramatekst-

Herman van de Wijdeven

mei 2005
voor jos

MAANDAGMIDDAG

TENOR

*soms wegen mijn wieken
meer dan de wereld
meer dan de bergen
meer dan de maan
meer dan blootsvoets
rond de aarde gaan*

*soms zou ik alles
op willen geven
wijsheid en zweven
het eeuwige leven*

*ik zou de pijn verdragen
het verdriet en de tranen
de angstige vragen*

*zou mij alles willen ontzeggen
vliegen en weten
als ik net als de mensen
ook kon vergeten*

*soms wegen mijn wieken
meer dan de wereld
meer dan de bergen
meer dan de maan
meer dan blootsvoets
rond de aarde gaan*

(Dochter op, ze verbergt een brief)

DOCHTER Ze hebben vandaag de pater begraven

MOEDER Met dit weer?

DOCHTER Ze hebben er twee schoppen
en een riek op gebroken
En nog stak de kist boven de grond uit
Het is nu een klein heuveltje van zand en stenen
Ze zullen hem nog een keer moeten begraven
als het straks gaat dooien

MOEDER Sommige mensen kunnen ze niet vaak genoeg begraven

DOCHTER Er was niemand
Op het kerkhof

MOEDER geen post?

DOCHTER Niks
Maandag

DOCHTER Waarom noemen ze de pater eigenlijk de pater?

MOEDER Weet je dat niet?

DOCHTER Ik vraag het toch

MOEDER Hij was de trots van zijn vrome moeder
die bijna knapte van godsvrucht
In het laatste jaar van het seminarie
werd hij verliefd op zijn nicht
Peet van Snier
het lelijkste meisje dat ik ooit gezien heb
Die zou wat afgejankt hebben
als lelijk zeer deed
Mensen keken de andere kant op
als ze haar op straat tegenkwamen

Behalve de pater
hij keek en werd verliefd
en zijn moeder wilde
dat hij blind was geboren
Toen moest hij kiezen
tussen Jezus aan het kruis
of jeuk aan het kruis

DOCHTER

En hij is getrouwd

MOEDER

Er staat geschreven en gedrukt
ge moet krabben waar het jukt

DOCHTER

Met zijn nicht?

MOEDER

Of zijn achternicht

DOCHTER

En toen?

MOEDER

Hij kon het niet verdragen dat zij
aan zijn weke witte vel kwam
als zij 's avonds bevend
bij hem in het smalle bed lag
Hij wist zich geen raad
met haar gulzige onschuld
en vreesde de woede
van zijn moeders wrekende god
Maar arme Peet van Snier
die dacht dat zij het was
die hem deed verstommen en verstenen
Na een week of twee
wist ze geen blijf meer met haar handen
en stak ze tussen de hongerige messen
van de bietensnijder
Hij vond haar in de stal
als een omgewaaide knotwilg
in een dampende plas
Hij zocht de stukjes bij elkaar
liep recht naar de kerk
en legde op het altaar

de puzzel van haar onschuldige verlangen
in een steeds groter wordend
aureool van rood
Hij sloeg zijn laatste kruis
ging naar huis
en naaide een pij van juten zakken
die hij nooit meer heeft uitgedaan
Altijd op blote voeten
maar dat was er waarschijnlijk wat teveel aan
met dit weer

DOCHTER

Hoe weet jij dat allemaal?

MOEDER

Heb ik verzonnen

DOCHTER

Is het niet waar?

MOEDER

Het begin en het eind wel
De rest heb ik zelf bedacht

DOCHTER

Waarom?

MOEDER

Omdat ik er de tijd voor heb

DOCHTER

Ik ben in de stal

MOEDER

Duurt lang

DOCHTER

Ja

MOEDER

Te lang

DOCHTER

Er is nog tijd

MOEDER

Niet te lang meer

DOCHTER

Nee

MOEDER

Bijtijds Vekens bellen

DOCHTER Ja
MOEDER Heb je gevoeld?
DOCHTER Ik denk dat het er twee zijn
MOEDER Dan zeker bijtijds bellen
DOCHTER Ik kan het zelf
MOEDER Vekens heeft de spullen
DOCHTER Ik wacht nog even
dan haal ik het touw

(dochter af)

MOEDER Ik heb met die koe
nooit niks gehad als last

MAANDAGNACHT

MOEDER Dit land is schraal en schonkig
de stal zakt zachtjes in het zand
de uiers drogen op
Hier zijn sterke handen nodig
maar zij gebruikt de hare
om haar tranen op te vangen

(dochter op)

DOCHTER Wat heb je?
DOCHTER Niet vloeken
MOEDER Is er iets?
DOCHTER Iets

MOEDER Ik zei toch bijtijds Vekens bellen
DOCHTER Niet vloeken
MOEDER Vertellen
DOCHTER Ik kon er eerst geen wijs uit
welke poten waar bij hoorde
al dat bloed en vliezen en zo
Die koe keek één keer
en toen weer weg
of het daar niet lag
of ze daar niet lagen
Toen zag ik het pas

MOEDER Wat pas?
Wat zag je?

DOCHTER Ze zitten vast

MOEDER Waarom heb je niet gebeld?

DOCHTER Aan elkaar vast

MOEDER Hoe?

DOCHTER Met de koppen

MOEDER Aan elkaar vast?

DOCHTER Niet vloeken

MOEDER Ik vloek niet
vloek

DINSDAG

TENOR	<i>het varken is slim varken is pienter al zou je zeggen van niet het heeft helaas zijn gezicht niet mee stopcontact van vlees oh varken och Varken je bent zo'n geweldig beest je rolt in de stront mensen eten je kont en kluiven op jou ieder feest</i>		
MOEDER	Het is lang geleden dat het zo koud was Toen ik jong was een kind nog denk ik Toen Gode van der Zande vastvroor aan de leuning van de brug Met haar tong Ze wilde likken aan het ijs en zat meteen vast Ze stond daar zeker een uur voorovergebogen als iemand die over de reling kotst voordat haar moeder kwam helemaal van achter de Waterberg met een keteltje warm water om haar los te weken of hoe zeg je dat 's Nachts zwol haar tong op vlugger als een koe met gas Hij werd zo dik als een mannenarm en Gode stikte zachtjes in haar slaap Wat feitelijk nogal grappig is voor iemand die zoveel praatte als zij		<i>(dochter op, zet een kan melk op tafel)</i>
		DOCHTER	Mamma
		MOEDER	Praatzieke Gode was gestikt in haar eigen tong
		DOCHTER	Moeder
		MOEDER	Wie noemt mij moeder?
		DOCHTER	Je kind
		MOEDER	Dat zeg jij
		DOCHTER	Moet je iets?
		MOEDER	Ach kindje kinneke kientje toch Ik heb zo'n zeer Ik hou weer water vast Van mijn knoopsgat naar beneden ben ik net een olifant
		DOCHTER	Iets?
		MOEDER	Rokersbeen zo noemt de dokter het Dat ik nooit gerookt heb dat zei ik tegen hem maar dat wou niks zeggen net als voetbalknie of tennisarm Mijn moeder had het ook en haar moeder
		DOCHTER	Het is al dinsdag morgen komt de zuster
		MOEDER	Ze doet mij zeer

	met haar zwachtels en haar zinkzalf en haar gezanik	DOCHTER	Moet je iets?
DOCHTER	Het moet zeer doen anders helpt het niet	MOEDER	Auw auw auw en auw
MOEDER	Waarom ze sommige mensen sommige dingen laten doen	DOCHTER	Is dat een antwoord?
DOCHTER	Ze heeft er voor doorgeleerd	MOEDER	Dat ik zeer heb
MOEDER	Ik heb liever dat jij het doet	DOCHTER	Dat is bekend
DOCHTER	Ik moet zo weer naar de stal	MOEDER	Pijn went vooral die van een ander
MOEDER	Misschien moet ik naar Lourdes net als mijn moeder Ze dompelde haar kreupele poten daar in een badje en liep weer als een veulen	DOCHTER	Moet ik iets <u>doen</u> ?
DOCHTER	En twee weken later sukkelde ze de beerput in en verzoop	MOEDER	Zo koud is het niet meer geweest sinds
MOEDER	Maar toen was ze waarschijnlijk al gestikt vanwege de gassen dacht de dokter maar hij ging er geen vergif op innemen	DOCHTER	Gode Versantvoort vastvroor aan de leuning van de brug Eerst maar drinken
DOCHTER	Mijn grootmoeder is vergast zei ik een keer in de klas toen het er over ging over de Duitsers en zo maar de meester kon er niet mee lachen want hij had de oorlog meegemaakt maar aan de foute kant	MOEDER	Gode van der Zande ja heb ik al verteld
MOEDER	Dat lacht later een stuk lastiger	DOCHTER	Pas een keer of hoe oud ben ik iedere winter weer
		MOEDER	En dat ze
		DOCHTER	Gestikt is in haar eigen tong Drink maar
		MOEDER	Juist Geen brief van de bank?
		DOCHTER	Het is carnaval dan is de bank dicht op dinsdag en Cremers ligt waarschijnlijk bij De Zwaan onder de tafel

zo zat als een bloedzuiger
In dit dorp worden geen brieven gepost
in dit dorp wordt bier gedronken

MOEDER Moet dat over Cremers van de bank?

DOCHTER Ik mag die man niet

MOEDER Hij heeft ons altijd geholpen
Hij zuipt als een Zwitser
maar je kunt er van op aan

DOCHTER Dat beweer jij

MOEDER Wat wil je zeggen?

DOCHTER Drink je niet?

MOEDER Geen dorst
Wil jij iets zeggen?

DOCHTER Het is goed voor je

MOEDER Is dat van die koe
die vannacht gekalfd heeft?

DOCHTER Ja

MOEDER Ik drink geen biest

DOCHTER Het is gezond

MOEDER Het is smerig

DOCHTER Straks bak ik er struif van

MOEDER Vergeef me
als ik geen vreugdedansje
rond de tafel doe

DOCHTER Je moet toch eten?

MOEDER Ik moet niks
ik ben oud
Eten doe je als je jong bent
Als er nog iets is om voor te eten
Net als slapen
Nooit geweten dat je niet meer slaapt
als je oud bent
Zoveel tijd
en zo weinig om over na te denken

DOCHTER Ben naar de stal

MOEDER Eén ding nog
om over na te denken

DOCHTER Dat ik naar de stal was

MOEDER Ik heb je gehoord
Ik ben oud
maar mijn oren zijn nog jong

DOCHTER Wat je niet gebruikt verslijt niet

MOEDER Geen post zei je?

DOCHTER Ik moet voeren

MOEDER Verslijt niet teveel tijd
met dat misbaksel
en let beter op de beesten
ze geven half zoveel als anders

DOCHTER Ik heb een vinger
van een rubberen handschoen geknipt
en over de hals van een limonadefles getrokken

MOEDER Waarom geef je ze
niet meteen de borst

DOCHTER   Zou kunnen
Ik loop te lekken
als een kapotte kraan
Ze zijn al twee maanden begraven
maar het blijft maar lopen
Mijn verstand weet dat ze weg zijn
maar mijn lijf nog niet

MOEDER   Weet jouw verstand ook
wat jouw mond voor kwats verkoopt?
Namens hem

DOCHTER   Soms schrik ik 's nachts wakker
denk ik dat ik ze hoor huilen
Dan spuit het eruit
Dan is het net
of ik mijn hand maar hoeft uit te steken
om ze te voelen
om ze vast te houden
om te ruiken
aan de haartjes bovenop
of hun adem

MOEDER   Misschien wordt het tijd om afscheid te nemen
en weer eens aan het land te denken
en aan het dak van de stal
waardoor je de sterren kunt tellen
en de goot die overloopt

DOCHTER   Je kunt geen afscheid nemen
van iets dat je nooit gekend hebt
Nooit echt

MOEDER   Als God een deur sluit
opent hij ergens anders een raam

DOCHTER   Wat doe je?

MOEDER   Ik probeer je te troosten

DOCHTER   Doe maar niet
dat vloekt uit jouw mond

MOEDER   Moest jij niet naar de stal?

DOCHTER   Misschien staan ze

MOEDER   Als die ooit gaan staan
dan doe ik echt een dansje
Met mijn voeten

DOCHTER   Die gaan staan

MOEDER   Als zelfs die koe het weet
waarom wil jij dan beter weten?
Soms moet je de natuur zijn gang laten gaan

DOCHTER   Haar

MOEDER   Wie?

DOCHTER   Haar gang laten gaan
De natuur is een vrouw

MOEDER   Haar gang dan
laat de natuur haar gang gaan

DOCHTER   Je hebt ze niet gezien
Het is een vreemd gezicht
en toch klopt het
of het zo bedoeld is
Als ik een mens aankijk
weet ik al nooit welk oog ik moet kiezen
nu word ik er gewoon duizelig van
Het is een soort monster
en toch een wonder

MOEDER   Mijn moeder had er wel raad mee geweten
die had de natuur een handje geholpen

	Flinke steen om de nek en hop in het kanaal gekieperd	MOEDER	Toch één keer één keer ben ik bang geweest Toen zij in mijn buik zat en ik voelde hoe zij daar groeide en groter werd en sterker en de ziel uit mijn lijf schopte
DOCHTER	Ik ben in de stal		
MOEDER	Wat wilde jij eigenlijk zeggen daarstraks? Over Cremers van de bank?		
DOCHTER	Eet iets <i>(dochter af)</i>	TENOR	<i>ik op je wacht</i>
TENOR	<i>ahahahahaha</i>	MOEDER	en hoe ze kopje duikelde in het water van mijn buik dat langzaam aan het opdrogen was
MOEDER	Steeds vaker bang Nooit geweest Nooit tijd voor gehad	TENOR	<i>op je wacht</i>
TENOR	<i>als je bang bent voor het donker</i>	MOEDER	Ze was weken te laat De dokter vroeg of ik het zeker wist Maar het stond op de kalender Woensdag vijftien Onze Lieve Vrouw Lichtmis Cremers zes uur Kom maar tegen sluiting had hij gezegd dan hebben we de tijd aan onszelf Ik durfde haar niet te laten gaan Alles in mij klampte zich aan haar vast alles in mijn blindgeschopte binnenste omdat ik bang was dat ze niet in orde zou zijn Toen hebben ze mij open gesneden en haar uit mijn buik getrokken alsof het niet mijn eigen bloed en wezen was
MOEDER	Niet janken zei mijn moeder dan al genoeg water in het kanaal Daarom is hij vaker bang de mens tegenwoordig meer tijd is meer bang		
TENOR	<i>als je bang bent voor de nacht roep mijn naam en ik zal komen</i>		
MOEDER	Die melkmachine die scheelt gauw een uur 's ochtends dat wordt dus een bangere dag Zondag was de bangste dag van huis uit tegenwoordig is het elke dag zondag		
TENOR	<i>in de schaduw van de bomen</i>		Ze keek me aan wit als sneeuw een paar tellen maar

	maar lang genoeg om te weten dat het nooit goed zou komen tussen dit onbegrijpelijke schepsel en mij de bange moeder Kijken dat ik nooit zal vergeten dat het allemaal mijn schuld ging zijn Soms kijkt ze nog zo of ze weet wat ze niet kan weten Toen haalde ze diep adem en begon te krijsen	DOCHTER	Tot ik genoeg gezien heb
		MOEDER	Ik begrijp dat niet
		DOCHTER	Omdat jij geen moeder bent
		MOEDER	Krak
		DOCHTER	Wat was dat?
		MOEDER	Dat was mijn hart dat brak
		DOCHTER	Jij hebt geen hart Allang niet meer
TENOR	<i>Wenn ich fast alles hätte silberne Seen und Berge von Gold so ich Himmel und Sterne hätte sowie das Staub meiner Füße hätte ich die Liebe nicht ich hätte nichts</i>	MOEDER	Is dit nodig?
MOEDER	het sneed de dag in tweeën het leven in tweeën tussen daarvoor en sindsdien	DOCHTER	Jouw bloed stroomt alleen nog uit gewoonte door je lijf
TENOR	<i>Wenn ich König wäre und jeder hörte mir zu so ich soeveräne Fürst wäre über Winter und Schnee hätte ich die Liebe nicht ich wäre nichts</i>	MOEDER	Blijkbaar wel
MOEDER	Hoelang ga je dat nog volhouden?	DOCHTER	Ik heb eens gevoeld Je lag hier met je hoofd op tafel Ik kon je niet zien ademen en toen heb ik gevoeld daar waar je vel het meest versleten is en dun maar ik kon niks voelen Ik was verbaasd dat je wakker werd
DOCHTER	Hoelang ga ik wat nog volhouden?	MOEDER	En teleurgesteld
MOEDER	Naar die foto gapen alsof de Heilige Maagd daar gaat verschijnen	DOCHTER	Geen vragen stellen om dan te kunnen klagen over het antwoord moeder

MOEDER   Dat ben ik

DOCHTER   Al nam je niet de moeite
om me behoorlijk te baren

MOEDER   Herhaling: is dit nodig?

DOCHTER   Ze konden me nog net op tijd
uit je kouwe buik snijen
voor ik stikte
in je stinkende ingewanden

MOEDER   Zonder verdoving

DOCHTER   Dat is nog iets

MOEDER   Opengescheurd eigenlijk
Mes erin en scheuren maar
Alsof ik een zak meel was

DOCHTER   Ik ben in de stal
als er iemand behoefte heeft
aan normaal doen

MOEDER   En neem dat mee
er zit nog bloed in
ik word er misselijk van

(dochter af, neemt de kan mee)

MOEDER   Zij kan heel goed bang zijn zij
mijn sneeuwkind
Die is al verdrongen voor ze water ziet
Voor alles bang
Vroeger al
Slaapt er niemand onder mijn bed mamma?
En in die kast?
Waar blijft de zon als het donker is mamma?

TENOR   *Morgen morgen morgen*

*als ik hier ben en jij daar
streelt de wind zacht door je haar
zingt de wind zacht in je oren
in de wind gaat niets verloren*

*Morgen morgen morgen
morgen morgen zal ik je kussen
met alleen de wind ertussen*

MOEDER   Waar blijf ik als ik slaap?
Meer vragen dan konijnen jongen dragen
Bang om niet meer wakker te worden
Dan moest ik blijven en zingen
tot haar adem trager werd
en zacht
en haar gezicht
jonger

(dochter op met dweil)

MOEDER   *Morgen morgen morgen*

*Als ik hier ben en jij daar
streelt de wind zacht door je haar*

*Zingt de wind zacht in je oren
in de wind gaat niets verloren*

Morgen morgen morgen

WOENSDAGOCHTEND

MOEDER   Ik heb het koud
De winter waait en kiert door
dit tochtige thuis
van mijn trotse moeder
Ze verzoop in de beerput
en liet mij een kreupel paard
en niks dan schulden na

	Kraai wilde wel kopen hij zat er al jaren op te kijken maar ik voelde mij te groots Ik ben naar Cremers gegaan op de bank Ik kreeg krediet als hij er wat voor terug kreeg Voor ik kon doen of ik het niet begreep gleden zijn winterhanden al onder mijn rok en vonden de warmte die ze zochten Het duurde lang een varken naar de beer gaat vlugger dacht ik zachtjes bij mezelf Grommende hond hij zwetend en zwoegend onder de bult van zijn rug		
DOCHTER	<i>(dochter op)</i> Ben thuis Ben in de stal	DOCHTER	Het is zo koud dat het wijwater achter in de kerk ijs was
	<i>(dochter af)</i>	MOEDER	Zijn je zonden vergeven?
MOEDER	Zij weet het niet Ik heb haar ooit een vader gegeven in een mooi verhaal van lange warme zomers en mannenhanden in de stal Dat hij sterk was en streng maar toch haar liever zag dan zon of maan of Onze Lieve Heer Ze geloofde het of niet ze heeft er nooit meer naar gevraagd <i>(dochter op)</i> En?	DOCHTER	Dat moet nog blijken Maar in ieder geval weet ik ze weer
		MOEDER	Wat wil je zeggen?
		DOCHTER	Niks Wat wil je dat ik wil zeggen?
		MOEDER	Ben jij kwaad op mij? Je moet niet kwaad zijn op mij.
		DOCHTER	Ben ik niet
		MOEDER	Je kijkt op een manier dat ik ga denken dat je kwaad bent op mij
		DOCHTER	Ik heb wel eens het gevoel dat jij vergiffenis wilt voor iets misschien is het dat wat je ziet
		MOEDER	Was het druk?
		DOCHTER	Je kon een kanon afschieten
		MOEDER	Wie was er?
		DOCHTER	Cremers van de bank was er met zijn schijnheilige kop Je kon het bier uit zijn ogen scheppen
		MOEDER	Is er post eigenlijk?
		DOCHTER	Drie dagen naar alles grabbelen

	wat warm is en rond en uitsteekt en dan bij de pastoor op schoot gaan zitten schijten	DOCHTER	Ook
MOEDER	Het was toch woensdag? Aswoensdag vandaag?	MOEDER	Niet dat het vorige keer veel geholpen heeft maar toch bedankt Voor wat nog?
DOCHTER	Ja en dan?	DOCHTER	Dat ik het ooit mag begrijpen
MOEDER	Een dag dacht ik om eens naar de balk in je eigen ogen te kijken	MOEDER	Wat ooit?
DOCHTER	Ik kan die vent niet hebben met zijn bult Cremers is een soort kameel dat heb ik bedacht dat die bult vol zit met reservebier of een dromedaris die hou ik nooit uit elkaar	DOCHTER	Dat mijn kindjes moesten creperen lang voor ze wisten dat ze een naam hadden
MOEDER	Hij heeft vast dorst om iets wat wij niet weten	MOEDER	Het is gewoon gebeurd Niet te veel woorden voor opwarmen
DOCHTER	Ik zie wel hoe hij naar me kijkt Ik zie hem wel denken aan wat ik warm houd onder mijn kleren	DOCHTER	Vertel nog eens
MOEDER	Misschien kijkt hij anders heeft hij alleen zijn gezicht niet mee	MOEDER	Ik heb alles al verteld
DOCHTER	Hij heeft wel meer niet mee	DOCHTER	Weet ik Gewoon nog eens
MOEDER	Niet altijd meteen lelijk denken	MOEDER	Zucht
DOCHTER	Ik weet van mannen niet meer dan wat jij er van beweert	DOCHTER	Wat doe je?
MOEDER	Heb je weer voor mijn benen gebeden?	MOEDER	Ik zucht
		DOCHTER	Jij bent toch dol op verhalen die slecht aflopen ?
		MOEDER	Jij was naar de Metropole de vroege film
		DOCHTER	Ik weet waar ik was
		MOEDER	Ze waren hier aan de deur geweest Het was die nakomer van Kerkhofs en twee die ik niet kende

	Ze hadden gezongen		
DOCHTER	Wat?	DOCHTER	Doorgaan
MOEDER	Wat?	MOEDER	Ze lagen met hun neuzen tegen elkaar
DOCHTER	Wat hadden ze gezongen?	DOCHTER	Als slapende paarden
MOEDER	Drie koningen in het veld	MOEDER	Toen ik me omdraaide was het of iets me tegenhield of op mijn schouder tikte
DOCHTER	Zingen		
MOEDER	Ik?	DOCHTER	lets tikte op je schouder?
DOCHTER	Ja	MOEDER	lets of iemand dan
MOEDER	Nu?	DOCHTER	lets of iemand?
DOCHTER	Ja	MOEDER	lemand
MOEDER	Waarom?	DOCHTER	Er was iemand in de kamer
DOCHTER	Zing	MOEDER	Ja nee iets ja iets
MOEDER	<i>Drie koninge drie koninge geef mij nen nieuwen hoed Munnen ouwen is verslete ons vader magget nie wete ons moeder hi gin geld Drie koninge drie koninge drie koninge in ut veld</i>	DOCHTER	lets?
		MOEDER	Ja
DOCHTER	Heb je snoep gegeven?	DOCHTER	Er tikte dus niemand op je schouder?
MOEDER	Ik had nog geld in mijn schort van de boodschappen wel wat veel maar ik heb het maar gegeven Toen ben ik even gaan kijken Wil je dit echt allemaal nog eens horen?	MOEDER	Nee
		DOCHTER	Wat hield je dan tegen?
		MOEDER	Het was zo stil Te stil Stiller dan anders Ik schrok toen ik opeens die stilte herkende Ik had hem eerder gehoord

MOEDER Ze vroeg erom

DOCHTER Dat vroeg ze?
Schop me?

MOEDER Ze deed me zeer

DOCHTER Het moet zeer doen
anders wordt het niet beter

MOEDER Het wordt niet beter

DOCHTER Niet doen

MOEDER Ik word niet beter

DOCHTER Niet

MOEDER Dat weet ik
en dat weet jij

DOCHTER Mamma

MOEDER Het zal niet lang meer duren
ik voel het
en jij kunt amper wachten
dat voel ik ook

DOCHTER Heb je al iets gegeten?

MOEDER Ben vast met vasten begonnen

DOCHTER De zuster zal er zo zijn

MOEDER Ik loop langzaam vol
Eerst mijn benen
dan mijn longen
en omhoog
tot het water achter mijn tanden staat
en mijn tong achter in mijn keel dobbert

en langzaam opzwellen
tot ik gestikt ben
als Gode van der Zande
zachtjes in haar slaap

DOCHTER Ik moet naar de stal

MOEDER Ga maar
ik weet dat je wilt gaan
Verkoop alles
geef alles maar aan Kraaij
en ga

DOCHTER Kraaij kijkt wel uit

MOEDER Wat bedoel je daar mee?
(dochter af)
Wat bedoel je?
Terugkomen en zeggen
Wat!!!

(moeder trekt deken over haar hoofd)

WOENSDAGAVOND LAAT

TENOR *ga toch niet zo stil en zacht
in het donker van de nacht*

DOCHTER Ik ben bang dat ze er op een dag
niet meer op staan
gewoon opgelost
gewist
als een bericht
op een antwoordapparaat
als je het niet elke dag af luistert
omdat ik vergeten ben te kijken
Dat het dan alleen nog een foto is
van mij
ik met mijn armen voor me

	mijn handen hier alsof ik zeggen wil zou willen dat ik tietten had zo een en eentje zo	DOCHTER	Wie gaat er mooie dingen zeggen over jou? Op mij niet te veel rekenen
MOEDER	Ik ben wakker hoor	TENOR	<i>ahahahahahahahah</i>
DOCHTER	Zeg maar	MOEDER	Ik heb als kind mijn grootmoeder zien sterven en er toen een half leven van gedroomd
MOEDER	Ik zeg niks	TENOR	<i>als je bang bent voor het donker</i>
DOCHTER	Je denkt het zo hard dat ik het bijna kan verstaan dus je kunt het net zo goed zeggen	MOEDER	Ze wikte met haar armen schreeuwen krijsen probeerde zich vast te houden aan alles wat er niet meer was wees naar niks gaf niks een naam
MOEDER	Mensen maken foto's om hun verdriet te verlengen Kijk eens kijk nou toch Was het nog maar toen	TENOR	<i>roep mijn naam en ik zal komen</i>
DOCHTER	Ik kan ze me niet meer voor de geest halen	MOEDER	va ma da vogel vis val vang ma wa
MOEDER	Dat is de bedoeling Verdriet is gemaakt om te slijten		Ook de zuster die toch wel wat gewend was zwoer ze later hand op haar hart boog haar hoofd opzij voorbij voorbij voorbij
DOCHTER	Ik mag ze niet vergeten Waar ze ook zijn mijn jongetjes		
MOEDER	Mij mag je vlugger vergeten dan de scheet van een paard Wie is die vrouw die daar zo stil met haar hoofd op tafel ligt ? Laten we haar vlug haar zonden vergeven Laten we haar zachtjes begraven Nog wat mooie dingen zeggen over een leven waarover niks te zeggen valt en dan zand er over	TENOR	<i>op je wacht</i>

MOEDER Ik ga kijken morgen

DOCHTER Ja

MOEDER In de stal bedoel ik

DOCHTER Ja
voor mij geen moeite doen

MOEDER Het is geen moeite
en het is niet voor jou

DOCHTER Mooi zo
Allebei mooi
(dochter af)

DONDERDAG ELF UUR

(moeder af)

TENOR *Denn es geht den Menschen wie den Vieh
Wie dies stirbt, so stirbt er auch
Der Mensch hat nichts mehr odem denn das Vieh
Alles is eitel und ist von Staub gemacht
und wird zu Staub gemacht
Wer weiss ob der Mensch
aufwärts fahre oder unterwärts
Es farht an einem ort
Der Mensch und das Vieh*

DOCHTER *(heeft een brief in haar hand)*

Alles in mij staat stil
Alles is bevroren
Ik ben de winter
mijn binnenin is koud
als steen
en hard

Van die dag weet ik niks meer
de dag dat ze zijn begraven
bijna niks
een paar dingen nog
maar die dan veel te precies
Alsof iemand mij de foto laat zien
Ja dat ben ik
maar ik was daar niet
ik weet het
maar echt
ik ben daar nooit geweest
ik weet niet hoe het kan
Iemand die mij condoleert
en de wratten
aan de binnenkant van zijn hand
die schuren tegen mijn hand
en dat ik dat voel
aan de binnenkant
van mijn buik
Het geluid van de kluiten
op de kistjes
van de regen op mijn jurk
van iemand die probeert te huilen

Mensen kunnen niet geloven
zeggen ze
dat iets altijd doorgaat
het heelal bijvoorbeeld
of de tijd
Maar eigenlijk kunnen ze niet geloven
dat iets ophoudt
Dat ik verder moet
zeggen ze
Ze weten niet wat ze zeggen

mijn arme manke mamma
Ze krijgt haar tranen niet
tot haar ogen getild
Waarom weet ik niet

niet wat ze zo zwaar heeft gemaakt
Ze zijn in haar benen gezakt
nu huilt ze met haar vel

*(ze scheurt de brief open en leest,
verbergt hem als moeder op komt)*

MOEDER Wat?

DOCHTER Wat?

MOEDER Wat kijk je?

DOCHTER Hoe kijk ik?

MOEDER Of ik iets van je aan heb

DOCHTER Nee

MOEDER Auw auw niet helpen

DOCHTER Wat heb je?

MOEDER Wat heb ik?

DOCHTER Je zweet helemaal
Je ziet zo wit

MOEDER Mij niet helpen

DOCHTER Ik help je niet

MOEDER Ik kan het zelf

DOCHTER Je kan het zelf

MOEDER Dat ik het zelf kan
en auw en auw

DOCHTER Ik zeg toch niet van niet

MOEDER Maar je kijkt van niet

DOCHTER Ben je in de stal geweest?

MOEDER Ja

DOCHTER En?

MOEDER Het is een monster

DOCHTER Het zijn er twee

MOEDER Die andere is ook een monster

DOCHTER Maar ook toch een wonder toch ook?

MOEDER Het is niet goed
dat zoiets levend geboren wordt

DOCHTER Maar ze staan

MOEDER Ik ga Vekens bellen
dat hij ze af komt maken

DOCHTER Dan zal hij mij toch eerst
af moeten maken

MOEDER Als dat moet dan moet het

DOCHTER Ben jij bang?

MOEDER Ik heb van die koe niks gehad als last
van toen ze nog een kalf was

DOCHTER Volgens mij ben jij bang

MOEDER Volgens jou volgens jou

DOCHTER	Die kalfjes waren geboren die koe keek een keer draaide toen haar kop weg en deed net of ze daar niet lagen of ze niet net met bloed en stront en vliezen en al uit haar waren gevallen	MOEDER	Trek iets aan het sneeuwt weer <i>(dochter af)</i>
MOEDER	Daar kun je dan wel weer een voorbeeld aan nemen	TENOR	<i>het varken is slim varken is pienter al zou je zeggen van niet het heeft helaas zijn gezicht niet mee stopcontact van vlees oh varken och Varken je bent zo'n geweldig beest je rolt in de stront mensen eten je kont</i>
DOCHTER	Ja ja de natuur zijn gang laten gaan en alles		<i>(dochter op, verbergt de brief)</i>
MOEDER	Haar gang haar		
DOCHTER	Ja haar ja		
MOEDER	Eskimo's leggen een kind in de sneeuw als ze zien dat het niet goed is		
DOCHTER	Dat is vreselijk		
MOEDER	Waarom? Dat schijnt een hele zachte dood te zijn	DOCHTER	Heb jij al iets gehad vandaag
DOCHTER	Dat is vreselijk dat je dat zegt dat je dat nu zegt	MOEDER	Niks als zeer en zorgen
MOEDER	Wat?	DOCHTER	Je hebt al dagen niet gegeten
DOCHTER	Soms denk ik wel eens gedachten donkere gedachten dingen waar ik geen vergiffenis voor durf te vragen	MOEDER	Ik mag wel alles eten maar niet alles weten
MOEDER	Wat dan? Wat denk je? Wat?	DOCHTER	Waar heb je het over?
DOCHTER	Ben in de stal kijken of de drinkbak niet bevriest	MOEDER	Wat was jij aan het lezen daarstraks?
		DOCHTER	Wanneer daarstraks?
		MOEDER	Toen ik uit de stal kwam
		DOCHTER	Niks

MOEDER Was er geen post vandaag?

DOCHTER Donderdag
reclame en het krantje

MOEDER Niks van de bank?

DOCHTER Nee

MOEDER Hoelang is het nu al
dat je ogen die foto wassen?

DOCHTER Nog niet lang genoeg
nog heel lang
niet lang genoeg

MOEDER verdriet heeft mij niks geleerd

DOCHTER Het is dat je het zelf zegt

MOEDER Ik weet wel dat jij wilt
dat het allemaal ergens voor dient

DOCHTER Hoe kun jij zo doen?
Hoe kun jij zo zijn?

MOEDER Hoe doen?

DOCHTER Alsof het ooit beter wordt
dit ooit beter wordt
of de winter ooit zal wijken
of het straks gewoon weer lente wordt

MOEDER In moeder zit het woord moed

DOCHTER En in afgezaagd zit het woord afgezaagd

MOEDER je denkt dat je de enige moeder bent
die ooit een kind verloor?

DOCHTER Ja dat ben ik
Ik ben de enige moeder
dit zijn haar enige handen
dit is haar enige buik
dit het enige hart
dat breekt
Nee
niet waar
Jij hebt ook een kind verloren
al weet je het zelf niet
Jarenlang
elke dag
beetje bij beetje
heb jij een kind verloren
met elke weggeduwde hand
met elke weggewuifde vraag
met elke weggelachen traan
is jouw kind
beetje bij beetje
gestorven
Ik heb hier gestaan
vlak na de begrafenis
met een mes op mijn pols
hier zo
waar mijn kwaadheid
door mijn vel schijnt
Niet om er van af te zijn
zelfs niet om bij hen te zijn
maar alleen om jou te laten voelen
wat ik voel
Om je de mond te snoeren
Jouw mond die overloopt
van geleende woorden
van tweedehands troost

(dochter af)

VRIJDAG NET NA DE MIDDAG

(dochter op)

MOEDER Ik droomde vannacht van de pater
dat hij werd begraven

(dochter af)

Ik droomde dat de begrafenisstoet
de carnavalsoptocht tegenkwam
op de hoek bij het café van Majoor
Voor dat iemand in de gaten had wat er gebeurde
zat de lijkwagen vast
tussen de wagen van prins carnaval
en harmonie Sint-Brigida
Hij moest tot aan de kerk
meerijden in de optocht
De mensen dachten dat het erbij hoorde
en ze gooiden slingers en ze klaptten
alsof de pater een geliefde vorst was
die werd begraven
of een filmster

(dochter op)

MOEDER Weet je wat ik nooit begrepen heb?

DOCHTER Is dat een serieuze vraag?

MOEDER Waarom je niet met die jongen getrouwd bent

DOCHTER Waarom wel?

MOEDER Het was de vader van je kinderen

DOCHTER Omdat hij op me gekropen is
vorig jaar met carnaval?
Achter de kerk
als een hond op een hond

omdat hij vond
dat we het net zo goed konden doen
omdat we in de optocht toch al
bruid en bruidegom hadden gespeeld

MOEDER Wilde ik dit weten?

DOCHTER We waren zat
het was er nat
en het deed zeer
en toen het voorbij was heb ik gekotst
in de hoge hoed van zijn kostuum
dat scheidt een band misschien
maar maakt hem dat een vader?
Of mijn man?

MOEDER Eerst heb je ja gezegd

DOCHTER Jij hebt ja gezegd
heel het dorp zei ja
ik heb niks gezegd

MOEDER Ook geen nee

DOCHTER Omdat mij niks gevraagd is
En ik heb toch nee gezegd?

MOEDER Daags voor de bruiloft

DOCHTER Beter dan daags daarna

MOEDER Alles al geregeld
de kerk de Zwaan
Alles al betaald

DOCHTER Is dat de scheet die je dwarszit?

MOEDER Ik wilde dat je mooi zou trouwen
met kaarsen en een jurk en het Ave Maria
niet laf zo tussen licht en donker

DOCHTER Of niet het hele dorp allang had geroken
dat de pap was aangebrand
Ik had met zeven weken al zo'n buik

MOEDER Ik wilde gewoon een mooi feest
met warm vlees en deftige pudding
De hele buurt had van mijn geld
een gat in de grond mogen pissen

DOCHTER het spijt me van je feest
Ik zag gewoon de foto niet
ik met een man
Mij te veel beest
mannen
te veel zweet
Eerst veulen dan varken

MOEDER Zo zijn ze niet
mannen
Zo zijn ze wel
maar niet allemaal
altijd

DOCHTER ik ben intussen even naar het dorp

MOEDER Voor?

DOCHTER Vis
het is vrijdag

MOEDER Voor mij geen moeite
ik ga voor vis geen honger maken

DOCHTER Je moet eten

MOEDER Ik heb genoeg als we het erover hebben
daar hoeft je niet voor naar het dorp

DOCHTER Ik moet nog wat dingen doen

MOEDER Laat je mij alleen?

DOCHTER Ben zo terug

MOEDER Ik blijf hier liever niet alleen

DOCHTER Je stelt je aan

MOEDER Dat weet jij niet

DOCHTER Het duurt niet lang

MOEDER Wat voor dingen?

DOCHTER Dingen

MOEDER Ik mag het weer niet weten

DOCHTER Het is niet belangrijk

MOEDER Waarom is het dan geheim?

DOCHTER Het is niet geheim

MOEDER Waarom zeg je het dan niet?

DOCHTER Omdat het niet belangrijk is

MOEDER Niet te lang
Ik kan nergens heen
als er iets gebeurt

DOCHTER Wat moet er gebeuren dan?

MOEDER Iets waar je nooit bij stilstaat
dat het kan gebeuren
tot het gebeurt

DOCHTER Zo terug

(dochter af)

VRIJDAG MELKTIJD

(dochter op)

MOEDER Hoe lang heb ik geslapen?

DOCHTER Weet ik niet
ik kom net binnen

MOEDER Ik heb gek gedroomd
Over m'n moeder
Je moet iets beloven
Hand op je hart

DOCHTER Zeg maar

MOEDER Als ik niks meer weet
geen kat van een kolenkit meer ken
dan moet je mij een spuitje geven
Niks duurs of voornaams
gewoon een van Vekens
waarmee hij een blinde hond
verlost van zijn bestaan
Dat is goed genoeg
want ik zal mij niet verweren
ik zal niet vechten
Ik zal het eind
verwelkomen als een oude
langverwachte vriend

MOEDER Hoe kijk jij naar mij?

DOCHTER Dat weet ik nog niet

MOEDER Is er iets?

DOCHTER Dat weet jij beter dan ik
heb ik me laten vertellen

MOEDER Door wie laten vertellen?

DOCHTER Ik was bij Cremers

MOEDER Cremers?

DOCHTER Schrik je?

MOEDER Schrik ik?

DOCHTER Je kijkt of je schrikt

MOEDER Zo staat mijn gezicht

DOCHTER Is me nooit opgevallen

MOEDER Heel erg verbaasd
heeft ook ooit iemand gezegd
of onaangenaam verrast

DOCHTER Ja

MOEDER Ben je zelf geschrokken?
Ergens van

DOCHTER Nog niet

MOEDER Dan ga je er pas op letten
Zie je het opeens overal om je heen
bange gezichten
Zoals je overal zwangere vrouwen ziet
als je zelf zwanger bent

DOCHTER Ik ben niet geschrokken

MOEDER Wat deed je dan daar?

DOCHTER	Uitleg vragen		ineens wilde ik weten
MOEDER	Voor wat?		Vraag dat maar aan je moeder zei de kameel
DOCHTER	Ik heb brieven gehad wij hebben brieven gehad dure brieven vol voorname zinnen	MOEDER	Je gaat te vlug
MOEDER	Waarom weet ik daar niks van?	DOCHTER	Dit hier alles dit scheve huis met het lekkе dak de gammele stal met de nieuwe melktank op afbetaling het is niks meer waard zelfs Kraaij wil het niet hebben al kreeg hij er geld bij
DOCHTER	Ik had het je willen besparen dit allemaal		
MOEDER	Wat voor brieven?		
DOCHTER	Brieven van de bank	MOEDER	Wat heb jij gedaan?
MOEDER	Van Cremers	DOCHTER	Niks heb ik gedaan
DOCHTER	Begon een maand of zes terug Eerst waren ze nog aardig Over dat hij zich niet langer verplicht zag ging het en veranderde omstandigheden en een bodemloze put weet ik nog Maar ze werden vlug al bozer en onbegrijpelijker over aflossing en rente en achterstallige termijnen	MOEDER	Je zegt het je hebt alles laten verkommeren en creperen om dan je hazenhart achterna te kunnen de stal en het land en de beesten je loopt er van weg als een hond van zijn stront
MOEDER	Niet zo vlug	DOCHTER	Deze boerderij is van de bank
DOCHTER	En beslaglegging en deurwaarders	MOEDER	Maar dat kan niet
MOEDER	Wat zeg je tegen mij?	DOCHTER	en nou wil de bank haar terug om haar zachtjes te verzuipen
DOCHTER	Waarom nu	MOEDER	dat kan hij niet doen
		DOCHTER	De natuur een handje helpen heet dat een kreupel paard dat maak je af een opgedroogde koe verkoop je

MOEDER	Ik heb hier mijn verstand versleten en mijn handen	<i>van zijn wormstekig bed</i>
DOCHTER	Maandag komt er iemand om alles op slot te doen dan is niks van wat van ons is nog van ons	<i>schud je schenken schik je schonken schuur je schele schedel schoon</i>
MOEDER	En jij hebt tegen mij gelogen	<i>knokkelige knekels knoestige kneukels knakkende knokige knotsende knieën</i>
DOCHTER	Ik wilde alleen dat je kon sterven in je eigen stoel	<i>rammel je benen en je botten kom lig niet op je rug te rotten</i>
MOEDER	Waarom help je niet een handje?	<i>dans dans dans dans</i>
DOCHTER	Ik moet melken Straks verder praten	<i>doe de schonkige schenkendans</i>
MOEDER	Waarom nog melken?	<i>huppel en hinkel knekelige kinkel</i>
DOCHTER	Die beesten kunnen hier niks aan doen aan dit allemaal Hier wachten	<i>bid je gebed voor je kale skelet zwaaien zwieren voor de pieren</i>
MOEDER	Ik ga nergens heen <i>(dochter af)</i>	<i>anders ga je naar de haaien</i>
VRIJDAGAVOND		
TENOR	<i>dans dans dans dans doe de schonkige schenkendans</i> <i>dans dans red je skelet raap je geraamte</i>	<i>schuur je schele schedel schoon schud je schenken schik je schonken</i> <i>dans dans red je skelet raap je geraamte van zijn wormstekig bed dans dans dans dans doe de schonkige schenkendans</i>

DOCHTER	Wat was dat dat ik aan jou moest vragen van Cremers?		om je warm te houden en tevreden en rond
MOEDER DOCHTER	Morgen Nee nu	DOCHTER	Ik geloof niet dat ik het begrijp
MOEDER	Het is laat	MOEDER	Dat je je kans verkeken hebt denk ik dat hij denkt
DOCHTER	Daarom	DOCHTER	Cremers
MOEDER	Eerst maar slapen 's Ochtends lijkt alles minder erg	MOEDER	Ja
DOCHTER	Dus er gaat iets erg zijn?	DOCHTER	Waarom voor mij zorgen? Waarom dat willen?
MOEDER	Dingen zijn erger als je daar de nacht mee in moet	MOEDER	Och kinneke toch
DOCHTER	Je maakt me nieuwsgierig	DOCHTER	Mij nu niet zo noemen nu niet
MOEDER	Auw auw auw ik heb zo'n zeer zo'n zeer al voel ik mijn voeten niet meer	MOEDER	Denken
DOCHTER	Zeggen	DOCHTER	Wil ik wel maar mijn hersens willen anders Wat willen ze je hersens?
MOEDER	Het is niet goed om zo laat nog te praten over zaken die veel woorden kosten	DOCHTER	Kwaad zijn Waarom ben ik kwaad?
DOCHTER	Slapen doe je toch niet	MOEDER	Ik was alleen en de boerderij was zo goed als naar God Kraaij zat er op te kijken als een hond op een zieke koe Toen ben ik naar Cremers gegaan Hij kon mij wel helpen als ik hem kon helpen Ik hoefde niet te vragen wat hij bedoelde
MOEDER	Je gaat spijt hebben		
DOCHTER	Heb ik al		
MOEDER	Hij zou voor je zorgen tot je zelf een man zou trouwen		

want van dat ik binnen was gekomen
in zijn stinksokkenhok
had hij alleen maar
naar mijn borsten gekeken
Moet ik doorgaan?

DOCHTER Als het nog niet hardop is gezegd
is het misschien nog steeds niet waar

MOEDER Het is waar

DOCHTER Niet zeggen niet zeggen

MOEDER De bult is je vader

DOCHTER Nu is het waar
Is het nu waar?

MOEDER Het was al die tijd al waar

DOCHTER Ik geloof je niet

MOEDER Met geloof heeft het niks te maken

DOCHTER Waarom moest ik dit weten?

MOEDER Ik zei het toch
ik zei toch dat je spijt zou hebben

DOCHTER Kon je niet voor één keer je mond houden?
Eén keer voor altijd je mond houden

MOEDER Kindje
Kientje
Kinneke

DOCHTER Niet
ik ben je kind niet
en jij mijn moeder niet
Ik weet er geen woord voor

voor wat jij geworden bent
Ik denk dat dat woord niet bestaat
Ik hoop dat dat woord niet bestaat
Hou me niet tegen

MOEDER Waar ga je heen?

DOCHTER Ik ga weg
Mij niet tegen houden
Ik ga een nieuw woord bedenken
speciaal en alleen voor jou
Maar als je intussen de moed vindt
om te sterven
wacht dan vooral niet op mij

(dochter af)

TENOR *Erst war das Wort
Und das wort wurde Fleisch
Und das wort wurde Fleisch*

MOEDER Ben je daar?
Ik weet dat je daar bent
dat je treuzelt aan de deur

TENOR *Und der Mensch wurde geboren
im tiefste der Nacht
Ohne Schein der Mond ohne Sternepracht
In ihm allein war das lebendige Licht
und die Welt ist aus die Ewigkeit erwacht*

*Erst war das Wort
Und das Wort wurde Fleisch
Das Wort war das All
Jetzt ist also der Mensch*

ZATERDAG

(moeder kijkt naar een foto, dochter op)

MOEDER Je bent er nog

DOCHTER Jij ook

MOEDER Waar heb jij geslapen?

DOCHTER In de stal

MOEDER Niet koud?

DOCHTER Niet zo koud als hier

MOEDER Er wordt dooi voorspeld

DOCHTER Werd tijd

MOEDER Wat ruik ik?

DOCHTER Ze verbranden de carnavalswagen bij Ginderdoor

MOEDER Moet dat nu?

DOCHTER Altijd zaterdag na carnaval

MOEDER Zie jij zo wit?

DOCHTER Ja?

MOEDER Je ziet zo wit als sneeuw

DOCHTER Wat is dat voor foto?

MOEDER Mijn moeder

DOCHTER Sinds wanneer bewaar jij foto's?

MOEDER Iets bewaren is iets anders dan er de hele dag je verstand op verkijken

DOCHTER Waarom kijk je nu?

MOEDER Je moet nog iets weten

DOCHTER Iets ergs

MOEDER Ja

DOCHTER Kort houden

MOEDER Ja
Ze was niet blij
Mijn moeder
Kleinkinderen graag
maar als het zo moest
dat het dan niet hoefde
voor een bastaard
Dus wist ze wel een adres
een dorp of wat verderop
van een vrouw

DOCHTER Wat voor een vrouw?

MOEDER Een vrouw
je weet wel
Een engeltjesmaakster

DOCHTER Maar je bent niet gegaan

MOEDER Ik ben wel gegaan

DOCHTER Wel?

MOEDER Ja

DOCHTER Wel
MOEDER Ja
DOCHTER Je wilde
MOEDER Niet zeggen
DOCHTER Je wilde mij
MOEDER Niet zeggen
Niet zeggen
DOCHTER Je wilde mij vermoorden
MOEDER Niet zeggen
zeg ik toch
DOCHTER Ik zeg het toch
MOEDER Dat woord
DOCHTER Welk woord zou jij willen gebruiken?
MOEDER Ik was bang
DOCHTER Is dat een reden?
MOEDER Voor mij wel
toen wel
DOCHTER Voor wat bang?
MOEDER Dat je niet in orde zou zijn
Dat je een bult zou hebben
ogen van een vis
als die oudste van Kraai
handen hier
zo zonder armen ertussen
of maar de helft van je hersens

DOCHTER Daarom ben je gegaan
MOEDER Ik moest iets te drinken drinken
dat mijn tanden deed knarsen
Ik werd ziek
begon te schilferen
Ik zwol op
was bijna zelf een engel
maar jij bleef zitten waar je zat
ik liet me van de trap vallen
van de derde tree
voor meer had ik de moed niet
Dat is iemand willen verzuipen
in een schoteltje thee
zei mijn moeder
en liet het toen maar zo
er ging geboren worden
dat was wel duidelijk
DOCHTER Is dit het?
Is dit waarom ik kwaad ben?
Ik dacht altijd iets anders
MOEDER Wat anders?
DOCHTER Dat het jouw schuld was
van mijn kindjes
MOEDER Denk je dat?
DOCHTER Weet ik niet
Ik wilde het denken denk ik
zodat ik het tenminste kon begrijpen
MOEDER Zijn dat die donkere dingen
waar je geen vergiffenis voor durft te vragen?
DOCHTER Ja

MOEDER Het was mijn schuld niet
Al heb ik gebeden
dat ze zouden verschrompelen

DOCHTER Noem jij dat bidden?

MOEDER Je was zo trots
Je was zo trots
Je liep te pronken met je buik
Ik had mij alleen maar geschaamd
Ik was besmet met een bult
hij groeide alleen niet op mijn rug
Ik weet het weer

DOCHTER

MOEDER Wat weer?

DOCHTER Ineens weet ik het weer

MOEDER Wat dan?

DOCHTER Dat ze hier op tafel lagen
toen ik thuiskwam
Ik was het vergeten

MOEDER Zie je wel

DOCHTER Ze lagen met hun armpjes
en hun voetjes naar omhoog
Mijn hart sloeg over
Het was alsof de bliksem insloeg
en alles en iedereen de adem inhield
een paar helverlichte tellen lang
en toen viel de stroom uit
en alles werd donker

MOEDER Je viel flauw
met je hoofd nogal hard
hier op de stenen van de vloer

DOCHTER Jij zat daar

en je had geprobeerd te huilen
dat zei je gezicht
dat heb ik nog gezien

MOEDER Ik heb gehuild
op mijn manier

DOCHTER Zonder tranen

MOEDER Ik was zo blij
toen ze waren geboren

DOCHTER Jij?

MOEDER Opgelucht ja
Een paar onnozele maanden lang
dacht ik dat ik toch misschien
mijn leven niet verdaan had
met werken
en nooit weten waarvoor
Eindelijk mannenhanden in de stal
Alles zou weer leven en zingen
en bloeien en warm zijn
Maar toen ik ze hier zag liggen
leek het of het voor mijn ogen oploste
de stal en de beesten
en het land
dat ik van mijn moeder had
en zij weer van de hare

DOCHTER Daarom heb jij gehuild?

MOEDER Ja

DOCHTER Op jouw manier

MOEDER Ja

DOCHTER Zonder tranen

MOEDER Ja

DOCHTER Al genoeg water in het kanaal

MOEDER Ja
wat kijk je?

DOCHTER Ik ga

MOEDER Wacht

DOCHTER Vekens zal zo hier zijn

MOEDER Weet je waarom jij kwaad bent?

DOCHTER Nou?

MOEDER Omdat het mijn bloed is
dat door jouw lijf stroomt

DOCHTER Kwaad bloed

MOEDER Bloed liegt niet

DOCHTER Ik kom niet terug

MOEDER Je kunt me hier niet alleen laten

DOCHTER Je bent al heel je gelogen leven lang alleen

MOEDER Dat kun je niet
Jij kunt dat niet

DOCHTER Denk je dat?

MOEDER Ik weet dat

DOCHTER Goed kijken dan
(dochter af)

ZATERDAGNACHT

MOEDER Daar ben je
Het wordt tijd
om je hardop bij je naam te noemen
je treuzelt al zo lang aan de deur
Ik ga dood
Kom binnen
Ga zitten
Of moeten we meteen weg?
Je hebt vast nog meer te doen
druk zeker
de koude maanden van het jaar

MOEDER/TENOR Heilige moeder
van godverdomme
bid voor mij

MOEDER Dat is dus ook niet waar
dat je je hele leven
aan je voorbij ziet trekken

MOEDER/TENOR Kreupele moeder
ontferm u over mij
Manke moeder
met je kromme poten
dans voor mij

MOEDER Even nog
Even nog mamma
nog even dit
nog even daarmee spelen
slaapt er geen man mamma
onder mijn bed
of in die kast
Nee nee
kom kom
nu nu
het is tijd
morgen morgen morgen

MOEDER/TENOR

heidense moeder
bid voor mij
bid voor mij
bid voor mij
bid voor mij
bid voor mij
bid voor mij
bid voor mij

MOEDER

Ik heb het warm
Ik dacht
dat ik het koud zou hebben
Dat valt dan
ondanks alles
toch weer mee
Ik denk
dat we de grootste kou
wel gehad hebben

Vallen nu
laten vallen
Niet vastpakken nu
vallen
met lege handen
Zou zo graag
de stilte willen horen
die ik achterlaat
de geluiden
om mijn stil zijn heen
sterven is een tel
ondeelbaar deel
van een tel
sterven is tijd
genoeg
om te weten
hoe de wereld
zonder mij
klinkt
stil
nu

TENOR

*dag dan
dag dan
tot ziens of vaarwel
dag dan
dag dan
kindje slaap wel*

*haak nog even
aan mijn dromen
blijf nog wat hangen
in mijn hoofd*

*dwaal nog even
in de stilte
als het licht van de zon
zacht is gedoofd*

*dag dan
dag dan
tot ziens of vaarwel
dag dan
dag dan
kindje slaap wel*

*maar dan moet je gaan
dan moet je verdwijnen
voor altijd en altijd
in donkerte staan*

*dag dan
dag dan
tot ziens of vaarwel
dag dan
dag dan
kindje slaap wel*

ZONDAGOCHTEND VROEG

DOCHTER

Moeder
ik ben teruggekomen
Ik heb de hele nacht gelopen
Ik wist dat ik omwegen nam
zonder te weten waarheen
Ik was al aan de Moeren
Daar ben ik gestopt
De maan was nog wakker
maar het werd al bijna licht
Ik zag donkere plekken
rimpelen in het ijs

Ik boog voorover
en bekeek mezelf in de zwarte spiegel
En toen dook jouw gezicht op
moeder
vanuit het diepdonker water
tot vlak onder het ijs
Het paste precies dat van mij
We keken elkaar aan
langer dan we ooit daarvoor
verdroegen
Ik denk
dat we de grootste kou
wel gehad hebben
zei jij
met mijn stem
en we glimlachten
zo goed en zo kwaad als het ging

Moeder
ik heb mij omgedraaid
en nam de kortste weg terug
langs de Waterberg
Ik heb mij gehaast
zo langzaam als ik kon
om de woorden te vinden
Woorden van vergeten

en vergiffenis
en vertel eens
Weke warme woorden
die zich slecht thuis voelen
in mijn kille mond
waar het altijd waait en kiert
ik weet het

Moeder
zie jezelf daar zitten
Zo teer en zo stil
doorzichtig bijna
zo broos
zo ongevaarlijk
als je niet beter wist
Zo oud
heb ik je nog nooit bekeken

Je kleren zijn versleten
tot op de draad
en verder
daar en daar
Gaten op onbegrijpelijke plaatsen
En dat terwijl je een kast
vol goeie kleren hebt
Nooit gedragen
hooguit eens
Voor later
Steeds meer kleren
voor steeds minder later

Moeder
Moet ik jou moeder noemen?
Je buik heeft er nooit naar gestaan
Je borsten ook niet
Je handen niet
Ik zag ze wel willen
maar ze waaierden weg
Ik zag je mond wel zoeken
maar je hebt hem

weet ik
niet gekregen
om kleine weerloze woordjes
te zingen
in het donker
van een bange kinderkamer
mamma

(ze legt de foto op tafel)

Ik weet dat je ze straks terug zult zien
ze zullen jou wel vinden
maar neem dit
voor alle zekerheid
toch maar mee

Moeder
Ik ga het nog één keer zeggen
Ik ga het langzaam doen
en aandachtig
Misschien dat ik dan
eindelijk begrijp
wat het woord betekent
Moeder
nu moet ik echt gaan melken
de beesten gaan al zeker
een uur tekeer
Ik zal Vekens bellen
dat hij die kalfjes komt verlossen
voordat het hier straks
vol loopt met vreemden

Morgen is het maart
ik denk
dat we de grootste kou
wel gehad hebben
Morgen wordt de pater begraven
Sommige mensen
kunnen ze niet vaak genoeg
begraven

(zingt)

Morgen morgen morgen

*Als ik hier ben en jij daar
streelt de wind zacht door je haar*

*Zingt de wind zacht in je oren
in de wind gaat niets verloren*

Morgen morgen morgen

*Morgen morgen zal ik je kussen
met alleen de wind ertussen*

- * -